

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ή παρέα έπινε μαρού κι' «ερμαδιάκο» καφέ καὶ σιζητούσε από ώρες γιὰ τὴν ἔξωτερην πολιτειὴν τῆς Αιθουσαίας — δῆτα τὸ ἔσωτερην καὶ ζητήματα εἶχαν πεύ λύθει — δῆτα πέρασε απ' ἕκπορς τους αἱ ἀδυνατηρική καὶ σκυψτή, ποὺ τὸ σκυψτὸν κεφάλη μὲ τὰ πόδια τῆς ἔκποραν μιὰ δρῆθη γρούνα, σύντομα πάνων ἵσως καὶ ἐπάνω, ποὺ μὲ δυσκολία ἔσεργε τὰ πόδια τῆς, στηριζομένη σ' ἔνα μπαστουνάκι στραβό καὶ ἀδύνατο, διώς αὐτή, σὺν νά λύγισε ἀπὸ τὸ βάρος τῶν δεινῶν της. Τὸ ένα κέρι της προτεταμένο πάντοτε, ζητούσε, χωρὶς ἡ γροῦνα νὰ μιλᾶ, τὸν κόσμον τῆς ἐλεγμούσην.

— Ή Βαρδίνα, είτε ένας ἀπὸ τοὺς παραστημένους.

— Τὴν κακούμιδα πῶς κατάντησε! ἐπρόσθεσε ένας ἄλλος.

— Καὶ νὰ σκευτῇ κανεῖς, είτε ὁ τρίτος, διὰ θάραπτερον καὶ πλονιστήρη τοῦν Νομοῦ, στὴν ἐποχὴ τῆς.

— Καὶ τώρα ζητιανένε!

Ἡ οἰκήτη κατάστασης τῆς γρούνας τους συγκίνησε δλούς. Ἔνας ἔβαιε τὸ ζέρι στὸ γιλέκο του καὶ σηρώθηκε γιὰ νὰ τὴν ἐλεήσῃ. Κι' ἄλλος ἐτομάστηκαν νὰ κάνουν τὸ ίδιο, μὰ ὁ δικηγόρος τῆς παρέας τοὺς σταμάτησε,

— Τὶ πάτε νὰ κάνετε αὐτοῦ; τοὺς είτε.

— Ελεγμούσην θὰ τῆς δώσουμε, ἐξήγησε ὁ πρότος.

— Σὲ ποιά; Σ' αὐτή; Μὰ αὐτή ἐίνε σήμερα ἡ πù πλονσία γυναικῶν τοῦ Νομοῦ.

Οἱ ἄλλοι ποὺ ἤξεραν τὴν κατάσταση τῆς, ἀρχισαν νὰ τὸν ἀποδοκιμάζουν.

— Αστεία κάνεις μὲ τοῦ φτωχοῦ τὴν δυστυχία;

— Οχὶ ἀστεία, σᾶς δρκίζουμε!...

Πορχτές πέθανε ὁ ἀδελφός της καὶ τῆς ἀφήση μιὰ ἀπέραντη περιουσία.

— Μά, ἀν είνε ἔτσι, πῶς τότε ζητιανένε;

— Γιατὶ δὲν περιῆλθε ἀκόμα στὴν κατοχὴ της ἡ κληρονομία.

Σ' ἔμας τοὺς ξένους, ποὺ δὲν γνωρίζουν πόρσωνα καὶ πράγματα, ἡ περιεργή μὲ τὴν ἐναλαγή μᾶς γυναίκας, ποὺ ήταν ἡ πù πλονσία νύφη μὲ φορά, ποὺ κατόπιν ἔπεισε καὶ ἐπαιτοῦσε καὶ, τέλος, ἔγινε ἡ πù πλονσία γροῦ τοῦ τόπου, ἔκαναν ἔντύπωσι ή λεπτομέρειες αὐτές.

— Μὰ πῶς, ἔγιναν δὲλτατά; φωτήσαμε.

Κι' ὁ δικηγόρος ποὺ δὲν ήθελε παρακάλια γιὰ νὰ μᾶς διηγηθῆ τὴν ιστορία της, μᾶς ἀπάντησε:

«Οταν ἦταν νέα, πλονσία καὶ ὅμορφη ἡ Βαρδίνα, δλοι τῆς ἐποχῆς οἱ νέοι τὴν δρέχτηκαν καὶ ζήτησαν νὰ τὴν πάρουν. Νέοι οι λογογενεῖον, μὲ πλούτη καὶ μὲ μέλλον. Μὰ τὴν ἐπῆρε ὁ Μανούσος δὲ Βαρδῆς, ἀπὸ τὰ Σφακιά, ποὺ κατέβηκε στὴ

χώρα, μὲ τὸ τουκιστὸ τὸ φέσι του, τὰ σαλβάδια του, τὰ ἀσημικά του, τὰ γένεια του, τὸ ψηλὸ κορμό του, τὶς χοντρὲς κουβέντες καὶ τὸ νταλῆκη του.

Πλάστης τὴν ἔμπλεξη, πῶς θάμπωσε τὸν Θεού δργη.

Ἡ ἀλήθεια είνε πῶς ἔκανε, δὲ παμπόνηρος, τὸν Σφακιανὸ τὸν καπετάνιο, καὶ νὰ μὲ πάρη ὁ διάλος ἢν είχε φίξει ντουφεκιά ποτέ του! «Είσι τὴν ξεγέλασε καὶ αὐτή καὶ τοὺς δικούς της μὲ τὶς φούντες καὶ τὰ λόγια του...»

Δουλειά δὲν ἔκανε καμιά, Εἰσόδημα δικό του επιφύλαξα (τίποτε). Καπετάνιος!... Καὶ κάθε μέρα γλέντια καὶ τραγουδάντι καὶ χορούς στὸ σπίτι της. «Οίοι οἱ ζωολέφτες, δλα τὰ ὑποττα στοιχεῖα, κάθε παλητόμαρο καὶ κάθε ἀεργος, δλοι ἔκει μέσα βρισκόντουσαν καὶ χαροκόπουσαν, ἀπὸ τὸ βράδυ ὃς τὸ πωτὶ κι' ἀπὸ τὸ πρωΐ ὃς τὸ βράδη...

Δέλτα χρόνια βάσταξε αὐτό, ὃς ποὺ δὲν τῆς ἔμεινε πει τῆς φτωχαῖς πεντάρα, γιατὶ δούλευε καὶ τὸ ζαρτί. «Οταν δὲν γλεντοῦσε ὁ Βαρδῆς, χαροτάστε.

Καὶ σάν είδε πῶς δὲν είχε ἀλλο τίποτε πει γιὰ νὰ ξεκοκκαλίσῃ, σπίτια, κτήματα, ἀμπέλια, περιβόλια, σιγά-σιγά τὰ ἄφανιοι, τὴν ἄφησε τὴν κακομούφα, μὲ μικρὰ παιδιά, κι' ἔφυγε γιὰ τὴν Ἀθήνα.

Ἐκεῖ ἔκανε τὸν καπετάνιο, τὸν τουφοδιαγένα. Στιβάνια πάντοτε τῆς ὅρας, σαλβάρια δπος πρέπει, γένεια, φέσι τουκιστὸ, ἔνα ἀσημούμαριο στὴ μέση, λόγια χοντρά, επαπάρδεις, διηγήσεις γιὰ ἀγάνες καὶ μάρχες ποὺ δὲν ἔκανε, — η Ἀθήνα τὰ στρώνει δλα — σ' δλες τὶς γιοττες καὶ τὰ μημόδυνα μπροστά, — εοι ήρωες γράφανταν ἡ ἔφημερίδες — περνοῦσε σὰν μτένες ὁ Μανούσος δὲ Βαρδῆς.

Ούτε φάτησε ποτὲ γιὰ τὴ γυναίκα του, οὔτε φάτησε ποτὲ γιὰ τὰ παιδιά του.

Αὐτή η εκαρχοδούλικη πάλευε μὲ τὸ αἷμα της νὰ τὰ άναστήσῃ.

Μιὰ φορά ἀφούστησε βαρεία ἡ κόρη του κι' ἔπειτε νὰ τάπη στὴν Ἀθήνα. Εκεῖ φρόντισαν πατριώτες καὶ χρυσιανοὶ καλοὶ καὶ τὴν ἔβαλαν στὸ Νοσοκομεῖο.

Εκόρη θύματος, ἀναξιοπαθήτος, δπως νόμιζαν.

Μὰ δὲ Βαρδῆς οὔτε πῆγε κάν νὰ τὴν ίδῃ.

Μόνο, σὰν ήταν στὰ τελευταῖα της γιὰ νὰ πεθάνη, τὸν πῆγαν, καὶ τὸν πήγαν. «Ελεγε πῶς «έδεν βαστάει νὰ τὴ βλέπῃ».

Κατά τὴν σύμπτωσι — ηταν τυχερός — δῆτα πῆγε νὰ δῆ τὴν κοτελλάνια ποὺ χαροπάλευε, ἔτυχε νὰ είνε ἔκει σπλάτι στὸ κρεβάτι της κι' η βασιλίσσα ἡ Ολγα. Κατά τὴν συνήθειά της, είχε πάει νὰ δῆ στὸ Νοσοκομεῖο τοὺς ἀρώτους, καὶ σάν έμαθε στυχίες, τῆς ξεκοφαν τὴ διτὶ εψυχοτραβάεις κι' κάθη...

Ο Μανούσος δὲ Βαρδῆς.

Πάλευε μὲ τὸ αἷμα της νὰ τὰ ἀναστήσῃ...

Στεργήσεις, πείνες καὶ δυώδες στούπους, καὶ σάν έμαθε στυχίες, τῆς ξεκοφαν τὴ διτὶ εψυχοτραβάεις κι' κάθη...

